

ROZHODNUTIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky – Disciplinárny súd, odvolací senát v zložení z predsedu senátu JUDr. Pavla Polku a sudcov JUDr. Miloslavy Čutkovej, JUDr. Ladislava Mejstrika, JUDr. Mgr. Jozefa Šimona a JUDr. Ladislava Tomčovčíka, v disciplinárnej veci vedenej proti bývalému sudcovi

JUDr. J K vedenej v odvolacom konaní pod sp. zn. 1 Dso 3/2010, v konaní o vylúčení z vykonávania úkonov disciplinárneho konania, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 16. augusta 2010 takto

r o z h o d o l :

Sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – Disciplinárneho súdu Slovenskej republiky, predseda odvolacieho disciplinárneho senátu 1 Dso JUDr. M P n i e j e v y l ú č e n ý z v y k o n á v a n i a ú k o n o v disciplinárneho konania vedeného pod sp. zn. 1 Dso 3/2010.

O d ô v o d n e n i e

V odvolacom konaní v disciplinárnej veci bývalého sudcu **JUDr. J K**, vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky – Disciplinárnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Dso 3/2010, predseda senátu JUDr. M P dňa 20. júla 2010 predložil námietku zaujatosti predsedu odvolacieho disciplinárneho senátu 1 Dso. Dôvodom námietky je skutočnosť, že disciplinárne stíhaný JUDr. J K bol sudcom, ktorým pracoval na tom istom súde. V ďalšom poukazuje na ustanovenie § 150 ods. 2 Zákona o sudcoch a prísediacich, na § 31 ods. 1 Tr. por. a na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa namietajúceho sudcu pri posudzovaní nestrannosti prijal súd dvojaký prístup, a to 1/ subjektívnu nestrannosť, t. j., či sudca nie je osobne zaujatý a 2/ objektívnu nestrannosť, t. j., či objektívne existuje dostatočná formálna nestrannosť, alebo či sú záruky nestrannosti

v danej situácii vylúčiť akúkoľvek odôvodnenú pochybnosť o tejto otázke. Pri tomto postupe sa vychádza zo zásady, že spravodlivosť musí byť nielen vykonaná, ale musí byť aj vidieť, že bola vykonaná. Súdny musí byť nestranný v očiach verejnosti, v očiach osoby, voči ktorej sa konanie vedie, a preto sa sudca musí vzdať rozhodovania vo veci, ak vo vzťahu k nemu existuje „logický dôvod na vznik pochybností o jeho nestrannosti“.

Skutočnosť, že namietajúci sudca je predseda odvolacieho disciplinárneho senátu, ktorý bude rozhodovať v predmetnej veci, môže najmä z objektívneho hľadiska vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti (v kladnom zmysle), a preto žiada, aby bol z prejednávania a rozhodovania skôr uvedenej disciplinárnej veci, vedenej proti JUDr. J. K. vylúčený.

Podľa § 121 ods. 2, veta prvá zákona č. 385/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov, o zaujatosti rozhodne iný disciplinárny senát rovnakého stupňa.

Podľa § 150 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov, na disciplinárne konanie sa primerane vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak, alebo ak z povahy veci nevyplýva niečo iné. Osobitným predpisom je v danom prípade Trestný poriadok (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencovi alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Konajúci senát zistil, že rozhodnutím disciplinárneho súdu prvého stupňa, sp. zn. 2 Ds 9/2009 zo dňa 17. marca 2010 bol JUDr. J. K. uznaný vinným z disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. a/ zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorého sa dopustil po úprave návrhu na začatie disciplinárneho konania na tom skutkovom základe, že:

1. V trestnej veci proti obžalovanému M V vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Toš 1/2008, ktorá napadla na Najvyšší súd Slovenskej republiky 21. januára 2008, do 11. júna 2009, kedy vo veci určil termín verejného zasadnutia na 7. septembra 2009, neurobil vo veci žiaden úkon, hoci vzhľadom na zaťaženosť senátu vo všeobecnej i špeciálnej agende tak mohol urobiť.

2. V trestnej veci proti obžalovanému G G vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Toš 5/2008, ktorá napadla na Najvyšší súd Slovenskej republiky 16. júla 2008, do 18. júna 2009, kedy vo veci určil termín verejného zasadnutia na 7. septembra 2009, neurobil vo veci žiaden úkon, hoci vzhľadom na zaťaženosť senátu vo všeobecnej i špeciálnej agende tak mohol urobiť.

Za to mu bolo uložené disciplinárne opatrenie podľa § 117 ods. 1 písm. b/ zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach, a to zníženie funkčného platu o 15 % na obdobie jedného mesiaca.

Zo zápisnice o ústnom pojednávaní zo dňa 17. marca 2010 vyplýva, že sudca podal proti vyhlásenému rozhodnutiu odvolanie. Navrhovateľ – Slovenskej republiky proti rozhodnutiu podal odvolanie v písomnej forme, ktoré bolo doručené disciplinárnemu súdu 30. apríla 2010. Spis obsahuje (č. l. 151) vyjadrenie JUDr. J K prokurátora Odboru osobitného určenia GP SR k písomným dôvodom odvolania predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky proti rozhodnutiu zo 17. marca 2010 s nasledovným textom:

„Vzhľadom na skutočnosť, že ku dňu 30. apríla 2010 som sa vzdal funkcie sudcu, nepovažujem za potrebné sa podrobnejšie vyjadrovať k dôvodom odvolania predsedu najvyššieho súdu, ktoré je kombináciou prekrútených skutočností, poloprávd a klamstiev.“

Z obsahu tohto písomného vyjadrenia možno ustáliť, že JUDr. J K už nie je sudcom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Konajúci senát posudzoval opodstatnenosť oznámenia predsedu senátu 1Dso JUDr. M P z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z vykonávania úkonov disciplinárneho konania. Vychádzal pritom z § 31 ods. 1 Tr. por., účelom ktorého ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho

rozhodovania. Z hľadiska vylúčenia sudcu je právne významným vzťah sudcu buď k prejednávanej veci (o ktorý ide v prípade konkrétneho záujmu sudcu na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k stranám konania a k osobám a orgánom vymenovaným v ustanovení § 31 ods. 1 Tr. por.

Pokiaľ ide o existenciu právne relevantného pomeru predsedu senátu I Dso k sudcovi, proti ktorému je vedené disciplinárne konanie, z jeho oznámenia vyplýva, že najmä z objektívneho hľadiska môže vyvolať pochybnosť o jeho nestrannosti skutočnosť, že ide o sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Konajúci senát poznamenáva, že sám namietajúci predseda senátu používa v označení JUDr. J. K. minulý čas, pokiaľ ide o jeho postavenie sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a zo spisu bez najmenších pochybností vyplýva, že JUDr. J. K. už nie je sudcom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Analýza skutočností uvádzaných predsedom senátu I Dso JUDr. M. P. neumožňuje podľa názoru konajúceho senátu prijatie záveru, že je vylúčený z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci JUDr. J. K.

Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K účastníkom konania je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k prejednávaniu prípadu, k účastníkom konania a k ich zástupcom vecný profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupu od veci, od účastníkov konania, od strán v konaní a od všetkého, čo súvisí s prejednávaním veci v súdnom konaní, je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva.

O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovať vecný prístup za každých okolností. Musí mať dostatok schopností ovládať nielen svoje konanie, ale tiež sféru svojich vnútorných pocitov. Nesmie dopustiť, aby v ňom niektorá skutočnosť týkajúca sa prejednávanej veci vyvolala pocity zakladajúce pomer, so zreteľom na ktorý by vznikali pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Súčasťou takto vnímaného vecného

prístupu sudcu k prejednávanej veci, k účastníkom konania a stranám v konaní je tiež schopnosť vyrovnat' sa vnútorne so situáciou, že niektorú z osôb, ktorých sa úkon priamo týka, pozná. Aj takáto schopnosť sudcu je totiž neoddeliteľnou súčasťou jeho spôsobilosti vykonávať funkciu sudcu.

Namietajúci sudca nenamieta aspekty subjektívneho charakteru, ktoré by mali byť dôvodom pre jeho vylúčenie z vykonávania úkonov disciplinárneho konania. Z hľadiska objektívnych aspektov poukazuje na to, že disciplinárne stíhaný sudca JUDr. J. K. bol sudcom v zriaďovateľskej súdnej inštitúcii, s ktorým pracoval teda na tom istom súde.

Subjektívnu nestrannosť sudca nenamieta, a preto nie je dôvod skúmať existenciu aspektov subjektívneho charakteru, ktoré by boli dôvodom pre vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov disciplinárneho konania.

Len v skutočnosti, že disciplinárne konanie je vedené proti sudcovi, ktorý bol sudcom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a teda vykonával v minulosti svoju funkciu na tom istom pracovisku ako namietajúci sudca, absentuje objektívny základ sudcom namietanej zaujatosti, pretože vzájomné vzťahy medzi sudcami sú vzťahmi neutrálnymi a sú založené na profesionálnom a zodpovednom plnení si svojich zákonných úloh a povinností. Ak rámec vzájomných vzťahov medzi sudcami povinnými vykonávať svoju funkciu nezávisle a nestranne neprekročí rámec neutrálneho a profesionálneho výkonu funkcie, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o ich nezaujatosti. Až v prípade, že vzájomný vzťah medzi sudcami prestane byť vzťahom neutrálnym a prerastie cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudne charakter či už bližšieho pozitívneho vzťahu, alebo prípadne negatívneho vzťahu, môžu tieto okolnosti vzbudzovať opodstatnené pochybnosti o ich nestrannosti a byť dôvodom pre následné vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov disciplinárneho konania. Z oznámenia predsedu senátu 1 Dso nevyplýva, že by jeho vzťah k disciplinárne stíhanému sudcovi prekročil rámec profesionálneho výkonu funkcie.

Objektívna nestrannosť, ktorú namieta sudca, sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti (spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký

aj objektívne javiť. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania, resp. aj k ich zástupcom. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, čím možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu, teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Je potrebné vziať na zreteľ skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala by dôvod pre jeho vylúčenie z vykonávania úkonov disciplinárneho konania), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“ (nestranne, nezaujato, bezpodmienečne vecne a objektívne), teda nezávisle a nestranne.

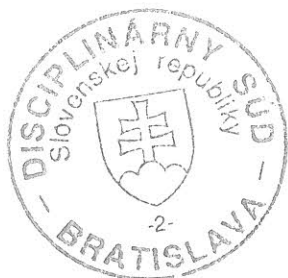
Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu. Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Podľa názoru konajúceho senátu neexistuje žiadny dôvod objektívnej povahy, so zreteľom na ktorý by mohli vzniknúť pochybnosti o tom, že namietajúci predseda senátu bude voči účastníkom disciplinárneho konania postupovať nezaujato, neutrálne, že im prizná rovnaké možnosti na uplatnenie všetkých práv účastníka disciplinárneho konania a že vec objektívne – podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia – posúdi ako predseda senátu

so zreteľom na všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie. Len samotnú skutočnosť, že je sudcom toho istého súdu, ako v minulosti bol aj disciplinárne stíhaný JUDr. J K nemožno bez ďalšieho považovať za taký kvalifikovaný dôvod vylúčenia sudcu z vykonávania úkonov disciplinárneho konania, aký je predvídaný v § 31 ods. 1 Tr. por. Konajúci súd nenachádza žiadne objektívne okolnosti pre zmenu zákonného sudcu v odvolacom konaní v disciplinárnej veci bývalého sudcu JUDr. J K. Nenachádza žiadne aspekty neudržania tzv. teórie zdania nezaujatosti pri vykonávaní úkonov predsedu senátu JUDr. M P v disciplinárnom konaní vedenom proti bývalému sudcovi JUDr. J K. Nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by mohla byť považovaná za relevantnú z hľadiska § 31 ods. 1 Tr. por., a preto rozhodol tak, že sudca JUDr. M P nie je vylúčený z vykonávania úkonov disciplinárneho konania vedeného proti bývalému sudcovi JUDr. J K.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 16. augusta 2010



JUDr. Pavol Polka, v. r.
predseda odvolacieho disciplinárneho senátu

Za správnosť vyhotovenia: D. M

